

คำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณี การแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ท. และบริษัท อ.

ระหว่าง	บริษัท ท.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ
	บริษัท อ.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

การแจ้งผลการรวมธุรกิจ

ด้วยบริษัท ท. ได้ยื่นแบบแจ้งผลการรวมธุรกิจ พร้อมเอกสารหลักฐานตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อขอแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ท. และบริษัท อ. ซึ่งได้กระทำการรวมธุรกิจ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๕ ต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยได้แจ้งผลการรวมธุรกิจภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการพิจารณาการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ท. และบริษัท อ. มีรายละเอียดดังนี้

๑. ข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจ

๑.๑ ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ

บริษัท ท. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxx เป็นบริษัทจดทะเบียนนิติบุคคลในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ทุนจดทะเบียน จำนวน xxx,xxx,xxx บาท ประกอบธุรกิจการลงทุนในกิจการอื่น ๆ (Holding Company)

บริษัท ท. มีบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ (Single Economic Entity) ดังต่อไปนี้

(๑) บริษัท ท.๑ เป็นบริษัทที่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในประเทศไทย เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxx และประกอบธุรกิจการลงทุนในกิจการอื่น ๆ (Holding Company) จดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลเมื่อวันที่ xxx ในปี ๒๕๖๔ มีรายได้เกิดขึ้นในประเทศไทย จำนวน x,xxx บาท

(๒) บริษัท ท.๒ เป็นบริษัทที่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในประเทศไทย เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxxxx และประกอบธุรกิจการลงทุนในกิจการอื่น ๆ (Holding Company) จดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลเมื่อวันที่ xxx ในปี ๒๕๖๔ มีรายได้เกิดขึ้นในประเทศไทย จำนวน xx บาท

(๓) บริษัท ท.๓ เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxxxx จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ตอนจดทะเบียน คือ ประกันอัคคีภัย ประกันภัยเบ็ดเตล็ด ประกันภัยรถยนต์ ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย มีรายได้รวมในประเทศไทยปี ๒๕๖๔ จำนวน xx,xxx,xxx,xxx บาท

๑.๒ ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

บริษัท อ. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxxxx จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในประเทศไทยทุนจดทะเบียน xxx,xxx,xxx บาท ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย มีรายได้รวมในปี ๒๕๖๔ จำนวน xx,xxx,xxx บาท

๒. ข้อมูลการรวมธุรกิจ

บริษัท ท. (ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) ได้ทำการเข้าซื้อหุ้นในบริษัท อ. (ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ) จำนวน x,xxx,xxx หุ้น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ xx ของทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้วทั้งหมดของบริษัท อ.

๓. โครงสร้างผู้ถือหุ้นหลังการรวมธุรกิจ

ภายหลังการรวมธุรกิจ บริษัท อ. มีผู้ถือหุ้นจำนวน ๓ ราย ได้แก่ (๑) บริษัท ท. ถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ xx (๒) นาย ส. ถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ xx และ (๓) นางสาว อ. ถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ xx

๔. ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ

เมื่อพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจ พบว่า บริษัท ท.๑ ซึ่งเป็นบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการของ บริษัท ท. (ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) ประกอบธุรกิจการลงทุนในกิจการอื่น ๆ (Holding Company) และเมื่อพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท ท.๓ ซึ่งถือเป็นบริษัทที่มีสถานะเสมือนเป็นหน่วยธุรกิจเดียวกัน (Single Economic Entity) กับบริษัท ท.๑ และบริษัท ท. พบว่าประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย

เมื่อพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจ ฝ่ายผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ คือ บริษัท อ. พบว่า ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย

ดังนั้น สินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจในกรณีนี้ คือ ตลาดธุรกิจประกันวินาศภัย เนื่องจากเป็นธุรกิจที่มีความทับซ้อนกันของผู้ประกอบธุรกิจ

๕. ขอบเขตตลาด

๕.๑ ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องเนื่อง (Relevant Product Market)

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ได้สรุปคำจำกัดความถึงการประกันโดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทหลัก คือ ประกันวินาศภัยและประกันชีวิตดังต่อไปนี้

๑) ประกันวินาศภัย (Non-Life Insurance) ความหมายของการประกันวินาศภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๖๑ และมาตรา ๘๖๔ กล่าวว่า “สัญญาการประกันวินาศภัย คือสัญญาซึ่งผู้รับประกันวินาศภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันวินาศภัย เมื่อมีความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงความสูญเสียในสิทธิผลประโยชน์หรือรายได้ที่อาจจะประมาณความเสียหายหรือความสูญเสียเหล่านั้นเป็นเงินได้ ทั้งนี้ ผู้เอาประกันวินาศภัยตกลงจะส่งเบี้ยประกันให้แก่ผู้รับประกันวินาศภัยเป็นการตอบแทน”

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประกันวินาศภัย (Non-life Insurance) หมายถึง การที่ “ผู้รับประกันภัย” ทำสัญญายินยอมตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือชดใช้เงินจำนวนหนึ่งในกรณีเกิดความสูญเสียหรือเสียหายต่อทรัพย์สินที่ได้เอาประกันภัยไว้ ซึ่งความเสียหายนั้นสามารถประเมินมูลค่าหรือกำหนดเป็นวงเงินได้ รวมทั้งความเสียหายจากการสูญเสียในสิทธิผลประโยชน์หรือรายได้โดย “ผู้เอาประกันภัย” ต้องชำระเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัย

หลักการสำคัญของการประกันวินาศภัย คือ ความเสียหายที่เกิดขึ้น จะถือว่าเป็นวินาศภัยก็ต่อเมื่อเป็นความเสียหายที่สามารถประเมินเป็นมูลค่าได้ อาทิ ความเสียหายที่เกิดจากการถูกรถชนได้รับบาดเจ็บ ไม่ว่าจะเป็นการนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ค่ายา ค่ารักษาพยาบาล รวมทั้งค่าเสียเวลาเนื่องจากการได้รับบาดเจ็บไม่สามารถทำงานได้ ฯลฯ ความเสียหายเหล่านี้ล้วนแต่เป็นความเสียหายที่คำนวณเป็นเงินได้ทั้งสิ้น จึงถือว่าเป็นวินาศภัย

๒) ประกันชีวิต (Life Insurance) ความหมายของการประกันชีวิตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๖๑ ประกอบกับมาตรา ๘๘๙ อธิบายความหมายของการประกันชีวิตไว้ว่า หมายถึง “สัญญาซึ่งผู้รับประกันชีวิตตกลงจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้เมื่อมีเหตุในอนาคตตั้งระบุไว้ในสัญญา กล่าวคือ เมื่อผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตมรณะลงภายในเวลาตามที่ตกลงกันไว้ หรือเมื่อผู้นั้นยังทรงชีพอยู่จนถึงเวลาตามที่ได้ตกลงกันไว้ และในการนี้ผู้เอาประกันชีวิตตกลงจะส่งเงิน ซึ่งเรียกว่า เบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันชีวิต”

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประกันชีวิต (Life Insurance) หมายถึง การที่บุคคลผู้หนึ่งเรียกว่า “ผู้เอาประกันภัย” ได้จ่ายเงินจำนวนหนึ่งเรียกว่า “เบี้ยประกันภัย” ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ให้กับบริษัทประกันชีวิต เพื่อซื้อความคุ้มครองการเสียชีวิต ครอบคลุมไปถึง การสูญเสียอวัยวะ การทุพพลภาพ การบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย ภายในเวลาที่กำหนด หรือมีอายุยืนยาวจนครบกำหนดตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ บริษัทประกันจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเรียกว่า “จำนวนเงินเอาประกันภัย” ให้แก่ “ผู้รับผลประโยชน์” หรือผู้เอาประกันภัยแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เงื่อนไขความคุ้มครองจะมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับการเลือกซื้อตามความเหมาะสมของผู้เอาประกันภัยเป็นหลัก

การทำประกันชีวิตจึงเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่ผู้เอาประกันภัยและครอบครัว หากเกิดการเสียชีวิต เจ็บป่วย หรือทุพพลภาพ ผู้เอาประกันภัยจะได้รับเงินตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขของสัญญาประกันชีวิต เช่น หากมีชีวิตอยู่จนครบกำหนดสัญญา หรือเสียชีวิตในระหว่างสัญญา หรือทั้ง ๒ กรณีรวมกัน จะได้รับเงินตามเงื่อนไขของสัญญา ขึ้นอยู่กับแบบการประกันชีวิตที่ได้ทำประกันชีวิตไว้

เมื่อพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจที่แจ้งผลการรวมธุรกิจ รวมถึงบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ (Single Economic Entity) และผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ พบว่า ประกอบธุรกิจการประกันวินาศภัย ซึ่งเป็นการประกันภัยทุกประเภท ที่นอกเหนือจากการประกันชีวิต โดยผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกันภัยหากทรัพย์สินที่ทำประกันภัยเอาไว้เกิดความสูญเสียหรือเสียหายจากภัยต่าง ๆ ซึ่งความเสียหายนั้นสามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรับประกันภัยทั้งสองประเภทสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การใช้บริการของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประกันชีวิตเป็นประกันที่ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนเมื่อเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ในขณะที่ประกันวินาศภัยจะคุ้มครองเมื่อเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้เอาประกัน นอกจากนี้ การขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตหรือประกันวินาศภัยนั้น จะต้องขอใบอนุญาตจาก คปภ. แยกต่างหากจากกัน ตามวัตถุประสงค์ของการประกอบธุรกิจ ทำให้ประกันชีวิตและประกันวินาศภัยไม่สามารถทดแทนกันได้ ดังนั้น จึงกำหนดให้ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจในกรณีนี้ คือ ตลาดธุรกิจประกันวินาศภัย

๕.๒ ตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Geographic Market)

เมื่อพิจารณาขอบเขตตลาดภูมิศาสตร์ พบว่า ธุรกิจประกันวินาศภัยมีช่องทางการจัดจำหน่ายกรมธรรม์ประกันภัยที่หลากหลาย อาทิ ผ่านช่องทางตัวแทน นายหน้า และรูปแบบออนไลน์ อีกทั้งยังมีการให้บริการที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศไทย และเงื่อนไขในการให้บริการมีลักษณะที่เหมือนกันในทุกพื้นที่ ดังนั้น ขอบเขตตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องคือ ระดับประเทศไทย

๖. ส่วนแบ่งตลาด

ตลาดธุรกิจประกันวินาศภัย ปี ๒๕๖๔ ก่อนและหลังการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ท. และบริษัท อ. พบว่า ตลาดธุรกิจประกันวินาศภัยมีผู้ประกอบการธุรกิจที่มีส่วนแบ่งตลาดสูงสุดคือ บริษัท ว. คิดเป็นร้อยละ xxx รองลงมาคือ บริษัท ก. และบริษัท ค. คิดเป็นร้อยละ xxx และ xxx ตามลำดับ โดยก่อนการรวมธุรกิจบริษัท ท.๓ (บริษัทที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการกับบริษัท ท.) และบริษัท อ. มีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ xxx และร้อยละ xxx ส่งผลให้ภายหลังการรวมธุรกิจ บริษัท ท. (ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ xxx ทั้งนี้ ผลรวมส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบการธุรกิจสามรายแรก (CR๓) เท่ากับ ๓๕.๖๘ และไม่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ตลาดข้างต้น จึงไม่มีผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ “ผู้ประกอบการที่กระทำการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ” ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดว่า “การรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง หมายความว่า การรวมธุรกิจที่ยอดเงินขายของผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งหรือของผู้ประกอบการที่จะรวมธุรกิจในตลาดใดตลาดหนึ่งรวมกันตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป และไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด”

ประเด็นวินิจฉัย

การรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ท. และบริษัท อ. ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ได้พิจารณาการรวมธุรกิจเห็นว่าบริษัท ท. เข้าซื้อหุ้นสัดส่วนร้อยละ xxx ในบริษัท อ. ซึ่งเป็นการเข้าซื้อหรือได้มาซึ่งหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง ณ สิ้นวันใดวันหนึ่ง เพิ่มขึ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ประกอบการอื่น ตามข้อ ๔ (๒) ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการเข้าซื้อสินทรัพย์หรือหุ้น เพื่อควบคุมนโยบายการบริหารธุรกิจ การอำนวยความสะดวก หรือการจัดการที่เป็นการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาต่อมาว่า ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจในกรณีนี้ คือ ตลาดธุรกิจประกันวินาศภัย ในระดับประเทศไทย พบว่า ทั้งก่อนและหลังการรวมธุรกิจ

ไม่มีผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดในตลาดดังกล่าว เนื่องจากไม่มีผู้ประกอบการรายใดที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาเกินกว่าร้อยละห้าสิบขึ้นไป ตามข้อ ๓ (๑) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ และไม่มีผู้ประกอบการรายแรกที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมารวมกันเกินกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าขึ้นไป ในตลาดใดตลาดหนึ่ง ตามข้อ ๓ (๒) ของประกาศดังกล่าว ต่อมาเมื่อพิจารณายอดขายในตลาดที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจพบว่า ผู้ประกอบการที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบการที่ถูกรวมธุรกิจมียอดขายรวมกันเกินกว่าหนึ่งพันล้านบาท ในตลาดธุรกิจประกันวินาศภัย จึงถือว่าการรวมธุรกิจดังกล่าวเป็น “การรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง” ตามความในข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑

เมื่อการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ท. และบริษัท อ. เป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง จึงเข้าองค์ประกอบที่จะต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ บริษัท ท. และบริษัท อ. ซึ่งกระทำการรวมธุรกิจเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๕ ได้แจ้งผลการรวมธุรกิจเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถือเป็นการแจ้งผลการรวมธุรกิจภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า มีมติเอกฉันท์รับทราบการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ท. และบริษัท อ. ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๔ เมษายน ๒๕๖๖